

IV.1 Omgang advies Commissie mer

Op 24 oktober heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage [advies](#) uitgebracht over de Notitie Reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport voor Kanaalzone Noord. Het advies van de Commissie bestaat uit een aantal hoofdpunten, die navolgend worden behandeld. Daarbij wordt ook aangegeven hoe het advies van de Commissie is verwerkt in het MER.

Achtergrond, doelen en besluiten

De Commissie adviseert om de achtergrond van het project in het MER en de ambities en randvoorwaarden die daaruit voortkomen te beschrijven, welke wet- en regelgeving van toepassing is en welke besluiten worden genomen.

In het MER wordt de achtergrond van het project uiteengezet in de inleidende hoofdstukken. Voor het MER is een beleidsanalyse uitgevoerd, waaruit de (gemeentelijke) ambities en randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling volgt. Per milieuthema zijn in de effectstudies de relevante beleidskaders en wet- en regelgeving opgenomen. Informatie over de te nemen besluiten van de gebiedsontwikkeling is opgenomen in hoofdstuk 1.

Ambities, doelen en het voorgenomen plan

De Commissie adviseert om de beleidsambities te vertalen naar specifieke en meetbare doelen voor de transformatie van het gebied, en deze zoveel mogelijk te kwantificeren. De Commissie adviseert om ook een prioritering in de doelen aan te brengen, en een dashboard te gebruiken om spanningsvelden tussen de verschillende doelen en ambities zichtbaar te maken. Daarnaast geeft de Commissie aan om, tot een goede milieubeoordeling en toetsing op doelbereik te komen, het voorgenomen plan zo concreet mogelijk te beschrijven. En daarbij inzicht te geven in de fasering van de uitvoering.

In het MER is een zo concreet mogelijke beschrijving van het planvoornemen opgenomen in hoofdstuk 2. Daarbij is ook een uitwerking van de planning opgenomen. Daarbij wordt wel opgemerkt dat een aantal deelontwikkelingen al verder zijn in de uitwerking dan anderen, wat zich ook terugvertaalt in de beschrijvingen. Voor de vertaling van de beleidsambities is aangesloten bij de ambities en doelen gesteld in de Omgevingsvisie, en de specifieke paragraaf over de Kanaalzone die hierin is opgenomen. Uit de beleidsanalyse volgt verder een prioritering van de doelen op het thema woningbouw, gevolgd door de thema's mobiliteit, groen/blauw en natuur en energie. Hier zijn de onderzoeksalternatieven dan ook op afgestemd (zie volgende alinea's). In hoofdstuk 9 zijn kansen voor monitoring opgenomen, als aanzet voor de ontwikkeling van een dashboard om de gebiedsontwikkeling te volgen.

Alternatieven

De Commissie adviseert daarom om voor het MER vanuit de geconcretiseerde doelen onderscheidende, thematische alternatieven te ontwikkelen en deze te richten op de omgevingskwaliteit, aangezien de gepresenteerde alternatieven in de NRD onvoldoende onderscheidend zijn. De Commissie denkt zelf aan:

- maximaal groenblauw;
- maximaal programma;
- maximaal duurzame mobiliteit;
- maximaal klimaatmitigatie/-adaptatie.

In het MER zijn nieuwe alternatieven ontwikkeld, op basis van het advies van de Commissie en de gedane beleidsanalyse. Omdat met de toegekende WBI-subsidie het programma is vastgezet, is hier geen onderscheidend alternatief meer op gevormd. In het MER zijn de alternatieven basis, mobiliteit, groen/blauw en natuur, en energie ontwikkeld. In het basisalternatief is aangesloten bij de WBI-subsidie aanvraag en verdere uitvoering van de gebiedsontwikkeling vanuit vastgesteld beleid. In de andere alternatieven zijn de ambities op de milieuthema's gemaximaliseerd, om onderscheidende milieu informatie voor de besluitvorming te genereren wanneer ingezet wordt op specifieke ambities. Alle alternatieven zijn ook ruimtelijk uitgewerkt op kaart, om de ruimteclaim van verschillende ambities in beeld te brengen en de effectbeoordeling gedetailleerder uit te kunnen voeren.

Voorkeursalternatief

De Commissie adviseert om de keuzes voor de totstandkoming van het voorkeursalternatief te onderbouwen. In het MER gaat hoofdstuk 8 nader in op deze totstandkoming en beschrijving.

Bestaande milieusituatie en referentie

De Commissie adviseert om de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten milieutoestand als gevolg van autonome ontwikkelingen (de referentiesituatie) te beschrijven. En hierin een duidelijke keuze te maken welke plek het zwembad krijgt in het MER.

In het MER is in hoofdstuk 5 de beschrijving van de huidige situatie en de referentiesituatie opgenomen, waartegen de alternatieven zijn afgezet. Het zwembad is meegenomen als autonome ontwikkeling in de referentiesituatie. Hiervoor is gekozen doordat het zwembad planologisch is mogelijk gemaakt met de vaststelling van het bestemmingsplan, en uit de uitgevoerde mer-beoordeling volgt dat er geen significante, onomkeerbare effecten op het milieu optreden. Omdat ten tijde van de uitvoering van de effectstudies nog onzeker was of en wanneer de bakkerij Fuite zou vertrekken, is het behoud van Fuite als een scenario meegenomen in de effectstudies. Inmiddels is er de intentie dat Fuite uiterlijk 1 juli 2027 is vertrokken uit het gebied.

Milieugevolgen en doelbereik

De Commissie adviseert om goed inzicht te verschaffen in de effecten van het plan op de leefomgeving, het milieu en het doelbereik. De effecten dienen zo concreet als mogelijk in beeld te worden gebracht, waarbij wordt ingegaan op zowel de aanleg- als de gebruiksfase. Het MER moet de milieueffecten van de totale gebiedsontwikkeling in beeld brengen.

In het MER zijn voor meerdere milieuthema's de effectstudies kwantitatief uitgevoerd en beoordeeld, waaronder aspecten van mobiliteit, geluid, luchtkwaliteit, geur, hittestress, natuur (stikstofdepositie), water en energie. Het MER brengt de totale effecten van de gebiedsontwikkeling in beeld voor de alternatieven (hoofdstuk 6), als voor het voorkeursalternatief (hoofdstuk 8). Ook het doelbereik is beoordeeld voor de alternatieven (in hoofdstuk 7) als voor het voorkeursalternatief (hoofdstuk 8). Het MER gaat in paragraaf 6.20 in op tijdelijke effecten die optreden tijdens de bouw.

Beoordelingskader

De Commissie adviseert om het beoordelingskader uit te breiden met in ieder geval de thema's groen (inclusief biodiversiteit) en ruimtelijke kwaliteit. Waarbij is aangegeven wat de beoordelingscriteria zijn en de methode waarop de effecten worden beoordeeld. Stel zoveel mogelijk vooraf vast op basis van welke indicatoren de ambities en andere omgevingsaspecten worden getoetst, met een beschrijving van de gebruikte databronnen en de waarden waaraan wordt getoetst. Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het plan worden bepaald.

In het MER is het beoordelingskader uitgebreid met biodiversiteit en stedenbouwkundige aspecten. In de effectstudies die als bijlagen van het MER zijn opgenomen, is de onderzoeksmethodiek voor de beoordeling op de aspecten opgenomen. In de effectstudies zijn ook de gehanteerde uitgangspunten, databronnen en toegepaste rekenmodellen uiteengezet. En in elke effectstudie zijn de onzekerheden van de effectstudie vermeldt.

Vergelijking van de alternatieven

De Commissie adviseert om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te vergelijken, met als doel te laten zien in hoeverre andere alternatieven andere effecten veroorzaken. Voor ieder alternatief moet worden aangegeven in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd.

In het MER worden de alternatieven afgezet tegen de referentiesituatie. In de effectbeschrijving en -beoordeling wordt ook nader ingegaan op de vergelijking tussen de alternatieven (zie hoofdstuk 6). Ook wordt het doelbereik van ieder alternatief getoetst aan de gestelde doelen, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie van Apeldoorn (hoofdstuk 7).

Bodem en water

De Commissie adviseert om in het MER duidelijk aan te geven in hoeverre het plan gestuurd wordt of bijdraagt aan het principe Water en bodem sturen. Het MER wordt hier niet door gestuurd.

Gezondheid en leefomgeving

De commissie adviseert om de effecten op de gezondheid te beschrijven, en daarbij aan te sluiten op de (wettelijke) kaders en de doelen voor het gebied. Voor het aspect **luchtkwaliteit** adviseert de Commissie om onder andere de effecten te toetsen aan de grens- en WHO-advieswaarden, en inzichtelijk te maken hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen in de verschillende contouren komen te liggen. Voor het aspect Geluid wordt geadviseerd de **geluidbelasting** te kwantificeren, zowel van individuele bronnen als cumulatief, met toetsing aan de grenswaarden en de verandering in de geluidbelasting. Voor **omgevingsveiligheid** dienen de risicocontouren inzichtelijk te worden gemaakt. Voor het thema **gezondheidsbevordering** adviseert de commissie in te gaan op de aspecten openbaar groen, veilige en aantrekkelijke (hard)loop- en fietsroutes, en wind- en schaduwwerking in het gebied. Voor de **sociale cohesie en sociale veiligheid** adviseert de Commissie te kijken naar de (ervaren) sociale veiligheid, effecten op sociale cohesie van meer woningen en verdichting, en de tijdelijke effecten op sociale veiligheid tijdens de aanlegfase.

In het MER is hier invulling aan gegeven door voor **luchtkwaliteit** en **geluid** kwantitatieve berekeningen uit te voeren naar de onderscheidende alternatieven op deze thema's. Hieruit zijn contouren op kaart en aantallen woningen binnen geluidsklassen uit voortgekomen, en zijn zowel de bestaande woningen als de nieuwbouwwoningen getoetst aan de wettelijke grenswaarden en de advieswaarden. Voor de bestaande woningen zijn ook de verschillen ten opzichte van de referentiesituatie in beeld gebracht. Voor **omgevingsveiligheid** is een beschouwing gedaan naar de relevante risicobronnen in en rondom de gebiedsontwikkeling. In de effectstudie **gezondheidsbevordering** is ook gekeken naar openbaar groen. Wind- en schaduwwerking is opgenomen in de effectstudie naar het stadsklimaat. Voor **sociale veiligheid** beschouwd het MER onder andere de kwantiteit en kwaliteit van ontmoetingsplekken voor sociale cohesie. Tijdelijke effecten worden separaat beschouwd in paragraaf 6.20.

Mobiliteit

De Commissie adviseert om naast verbindingen voor autoverkeer en de parkeernormen nadrukkelijk in te gaan op de kwaliteit en functie van de aanwezige OV- en (aan te leggen) fietsverbindingen. Waarbij ook ingegaan wordt op de hoeveelheid gebruikers van langzaam verkeersverbindingen en samenspel/effect op de ruimtelijke kwaliteit. De Commissie adviseert te onderzoeken wat de effecten zijn op de modal split, de bereikbaarheid en doorstroming voor autoverkeer en fietsverkeer, verkeersveiligheid en oversteekbaarheid, robuustheid van het netwerk en parkeren.

In het MER wordt op deze punten in verschillende aspecten ingegaan. Expliciet naast de effecten op het autoverkeer zijn de effecten op langzaam verkeer en het OV in beeld gebracht. Voor de fietsintensiteiten is de Fietsmonitor als kwantitatief model ingezet om de verwachte verkeersstromen in beeld te brengen.

Klimaat

De Commissie adviseert om duidelijke doelen te formuleren voor de thema's klimaatmitigatie, energielevering, klimaatadaptatie en circulariteit, die aansluiten bij het bestaande beleid. Voor **klimaatmitigatie** beveelt de Commissie aan om de CO₂-uitstoot in beeld te brengen, en in te gaan op de effecten van mobiliteitsalternatieven, energiebronnen en energiegebruik. Voor het thema **Energie- en warmtelevering** adviseert de Commissie in te gaan op de energie- en warmtelevering in het gebied en ruimtelijke implicatie hiervan te beoordelen. Voor het thema **klimaatadaptatie** dient te worden ingegaan op de aspecten waterkwantiteit- en kwaliteit, waarbij wordt ingegaan hoe met regenwater wordt omgegaan, en kwantitatief de hittestress in beeld te brengen. Voor het thema **circulariteit** dient het MER in te gaan op circulair bouwen en slopen, behoud en bevorderen van de economie, gebruik van duurzame materialen en afvalomgang.

In het MER is aandacht besteed aan deze thema's. In de effectstudie Energie en klimaatmitigatie zijn de CO₂-emissies van de verschillende alternatieven gekwantificeerd. Daarnaast is ingegaan op de elektriciteits- en warmtevraag van de verschillende alternatieven, hoe hierin voorzien kan worden en welke aandachtspunten

dit met zich meebrengt. De effectstudie water beschouwd de effecten op de waterkwantiteit en -kwaliteit binnen de gebiedsontwikkeling. Ook is de hittestress van de verschillende alternatieven kwantitatief in beeld gebracht. Tot slot is in de effectstudie circulariteit ingegaan op de potentie van circulair gebruik van bouwmaterialen van de huidige aanwezige bebouwing.

Natuur

De Commissie adviseert om het beoordelingskader uit te breiden met de indicatoren biodiversiteit, stadsecologie en groen-blauw structuur, en hierbij na te gaan welke positieve effecten bereikt kunnen worden en welke maatregelen hiervoor nodig zijn. Ook de mogelijke invloed op beschermde natuurgebieden moet inzichtelijk gemaakt worden, waaronder specifiek stikstofdepositie tijdens de gebruiks- en aanlegfase gelet op de nabijheid van de Veluwe. Wanneer significante negatieve gevolgen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Tot slot dient het MER in te gaan op gevolgen voor beschermde soorten, en benodigde mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of verminderen.

In het MER is het beoordelingskader uitgebreid met biodiversiteit. Het MER gaat daarnaast in op de effecten die optreden voor omliggende Natura 2000-gebieden en NNN-gebieden. Voor de gebruiksfase zijn dan ook stikstofdepositieberekeningen uitgevoerd, waaruit volgt dat in elke alternatief sprake is van een toename van stikstofdepositie. Er zijn geen berekeningen voor de aanlegfase uitgevoerd, aangezien nog onbekend is hoe de deelontwikkelingen (exact) gaan worden gerealiseerd. Het MER besteedt ook aandacht aan het voorkomen en de effecten op beschermde soorten, waarvoor een quickscan van de gebiedsontwikkeling is uitgevoerd.

Cultureel erfgoed

De Commissie adviseert extra aandacht te besteden aan het behoud van het cultureel erfgoed van het Zwitsalterrein, waaronder de bredere omgeving van de aanwezige monumenten.

Het deelrapport Ruimtelijke kwaliteit gaat hier in het MER nader op in.

Ruimtelijke kwaliteit

De Commissie adviseert om in het MER in te gaan op het effect van de realisatie van de voorgenomen activiteiten op de ruimtelijke kwaliteit in en om het gebied. Ga hier onder andere in op onderwerpen als stedenbouwkundige kwaliteit, samenhang/verbinding, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde.

Het deelrapport Ruimtelijke kwaliteit gaat op deze aspecten in voor de verschillende alternatieven.

Leemten in kennis en monitoring

De Commissie adviseert om in het MER aan te geven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie beschikbaar is door gebrek aan gegevens, met een toespitsing op de aspecten die in de besluitvorming een belangrijke rol spelen.

Hoofdstuk 9 van het MER besteedt hier aandacht aan.

Monitoring en evaluatie

De Commissie adviseert om het beoordelingskader van het MER en een dashboard te gebruiken voor het opzetten van een monitorings- en evaluatieprogramma.

In hoofdstuk 9 van het MER is een aanzet voor de monitoring van de gebiedsontwikkeling opgenomen: er is (nog) geen dashboard ontwikkeld voor de verdere monitoring.

Samenvatting en leesbaarheid

De Commissie adviseert om een goede samenvatting op te stellen, die een goede afspiegeling van de inhoud van het MER is en als zelfstandig leesbaar document moet fungeren, en een leesbaar MER op te stellen. Aan het begin van het MER is een samenvatting van het MER opgenomen.